



Datum van inontvangstneming : 11/06/2015

**Zaak C-194/15**

**Verzoek om een prejudiciële beslissing**

**Datum van indiening:**

28 april 2015

**Verwijzende rechter:**

Commissione Tributaria Provinciale di Torino (Italië)

**Datum van de verwijzingsbeslissing:**

31 maart 2015

**Verzoekende partij:**

Véronique Baudinet [e.a.]

**Verwerende partij:**

Agenzia delle Entrate - Direzione Provinciale I di Torino

---

DE COMMISSIONE TRIBUTARIA PROVINCIALE

DI TORINO

SEZIONE 7

(omissis)

heeft de navolgende

**BESCHIKKING**

gegeven

- [op de beroepen] (omissis)

(omissis)

- betreffende [aanslagen] (omissis) nr. (omissis) tegen: AGENZIA DELLE ENTRATE DIREZIONE PROVINCIALE I DI TORINO

**[ingesteld] (omissis) door de verzoekende partijen:**

BAUDINET VERONIQUE [e.a.]

(omissis)

**[Or.2]**

(omissis)

**[Or.3]**

(omissis)

**[Or.4]**

(omissis)

**[Or.5]**

## **1. Ten aanzien van de feiten**

Het geschil is gerezen naar aanleiding van een reeks belastingaanslagen opgelegd door de Direzione Provinciale I di Torino van de Agenzia delle Entrate (provinciale directie I Turijn van de Italiaanse belastingdienst; hierna: „belastingdienst”) voor de jaren 2007 en 2008 aan Veronique Baudinet [e.a.] (omissis) (hierna: „belastingplichtigen”).

De aanslagen hebben betrekking op inkomsten uit door de belastingplichtigen aangehouden gekwalificeerde aandelenparticipaties in de vennootschap naar Frans recht Paul Ricard SA, gevestigd te Frankrijk.

Over de dividenden die in deze jaren aan de belastingplichtigen zijn uitgekeerd, is door de vennootschap, overeenkomstig het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting dat op 5 oktober 1989 tussen de Italiaanse Republiek en de Franse Republiek is gesloten, aan de bron een heffing ingehouden. Van deze winstuitkeringen is door de ontvangers in Italië regelmatig aangifte gedaan in de zin van artikel 47, lid 1, van decreto del Presidente della Repubblica (presidentieel decreet; hierna: „dPR”) nr. 917 van 22 december 1986 met het oog op de heffing van de inkomstenbelasting.

Daarbij hebben de belastingplichtigen echter de gehele in Frankrijk geheven bronbelasting in mindering gebracht op de in Italië verschuldigde belasting, zodat zij jegens de Italiaanse Staat profiteren van een belastingkrediet van buitenlandse herkomst die de Italiaanse belastingdienst onrechtmatig acht.

Baudinet [e.a.] (omissis) hebben bij de verwijzende rechter, de Commissione Tributaria Provinciale di Torino, meerdere beroepen ingesteld die elk betrekking

hebben op dezelfde rechtsvraag en derhalve door deze rechter zijn gevoegd. Voor zover hier van belang betreft het geschil de mate waarin de heffing aan de bron die krachtens het verdrag door de Franse vennootschap is ingehouden op de aan de belastingplichtigen uitgekeerde dividenden, op de verschuldigde Italiaanse belasting in mindering kan worden gebracht.

## 2. Toepasselijke nationale bepalingen

De Italiaanse regeling op het gebied van de inkomstenbelasting is opgenomen in dPR nr. 917 van 22 december 1986, zoals gewijzigd bij decreto legislativo (wetsdecreet) nr. 344 van 12 december 2003 [bekendgemaakt in Gazzetta Ufficiale nr. 302 van 31 december 1986 - Supplemento Ordinario, bekend als Testo Unico delle Imposte sui Redditi (geconsolideerde tekst van de wet inkomstenbelasting of TUIR; hierna: „TUIR”)].

Met betrekking tot de inkomstenbelasting (IRPEF) bepaalt artikel 3, lid 1: *„de belasting wordt geheven naar het totale inkomen van een persoon, dat voor ingezetenen wordt gevormd door alle inkomsten na aftrek van de lasten die in artikel 10 worden genoemd”*.

De regeling voor inkomsten uit onderneming die bestaan in dividenden uitgekeerd op gekwalificeerde aandelenparticipaties is nader uitgewerkt in de artikelen 47 en 59 TUIR. Artikel 59 TUIR bepaalt dat dividenden worden opgenomen in de heffingsgrondslag van de IRPEF van het belastingjaar waarin zij zijn ontvangen en verwijst voor het overige naar artikel 47, lid 1. Dat artikel bepaalt:

### [Or.6]

*„Behoudens de in artikel 3, lid 3, onder a)<sup>[1]</sup>, genoemde gevallen worden de in welke vorm en onder welke naam dan ook door de in artikel 73 [...] aangegeven vennootschappen of entiteiten uitgekeerde winsten voor 40 % van het bedrag in het totale inkomen opgenomen.”*

Hoewel artikel 73 voornamelijk ziet op vennootschappen of entiteiten die gevestigd zijn op het grondgebied van de Staat, is de Italiaanse Staat ook heffingsbevoegd in geval van dividenden uitgekeerd door niet-ingezetenen aan natuurlijke personen die voor de fiscus ingezetenen van Italië zijn. Een en ander wordt bevestigd door de bilaterale verdragen die op dit punt tussen Italië en Frankrijk zijn gesloten, zoals hierna zal blijken.

Ook daarom houdt de TUIR rekening met de mogelijkheid dat een belastingplichtige door de samenloop van belastingheffing door meerdere staten ter zake van dezelfde inkomsten in concreto zwaarder wordt belast.

<sup>1</sup> – (omissis) [lijst van niet-relevante gevallen]

Onder verwijzing naar alle inkomsten van buitenlandse herkomst bepaalt artikel 165, lid 1, namelijk:

*„Als het totale inkomen mede wordt gevormd door in het buitenland verworven inkomsten, worden de aldaar betaalde eindheffingen ter zake van die inkomsten in mindering gebracht op de verschuldigde nettobelasting” en wel „tot en met het bedrag dat overeenkomt met de verhouding tussen de in het buitenland verworven inkomsten en het totale inkomen [...]”.*

Op basis van die regel is het dus mogelijk, ook in het bijzondere geval waarin het buitenlandse inkomen wordt gevormd door een dividend dat is uitgekeerd buiten Italië aan een Italiaanse belastingplichtige, dat de zwaardere last die ontstaat door de heffing van zowel een buitenlandse als een nationale belasting, wordt geneutraliseerd door de toekenning van een belastingkrediet aan de belastingplichtige, dat met de in Italië verschuldigde nettobelasting wordt verrekend.

Dientengevolge bepaalt artikel 11, lid 4, TUIR dat het bedrag aan belastingkredieten waarop de belastingplichtige ex artikel 165 recht heeft (door de belastingdienst aangegeven als „belastingkredieten van buitenlandse herkomst”) op de nettobelasting uit hoofde van de IRPEF in mindering wordt gebracht. Tevens is in deze bepaling neergelegd dat de belastingplichtige, als dit bedrag hoger is dan de belasting zelf, recht heeft op (naar keuze) verrekening van dit meerdere met het verschuldigde in het volgende belastingtijdvak of terugstorting door de Staat, ingeval de belastingplichtige daarom bij de aangifte inkomstenbelasting verzoekt.

In het hoofdgeding hebben Baudinet [e.a.] (omissis) voor deze tweede optie gekozen: zij hebben met name het gehele bedrag van de in Frankrijk aan de bron ingehouden belasting in mindering gebracht en maken zodoende aanspraak op een [Or.7] belastingkrediet van buitenlandse herkomst jegens de Italiaanse Staat dat zelfs hoger is dan de in Italië verschuldigde IRPEF.

Hun opstelling is echter op meerdere gronden door de Italiaanse belastingdienst betwist, met name op grond dat het belastingkrediet waarvan de belastingbetalers gebruik kunnen maken, beperkt had moeten worden tot enkel dat deel van de in Frankrijk betaalde belasting dat overeenkomt met het bedrag aan dividenden dat door de Italiaanse belastingwetgeving in aanmerking wordt genomen, namelijk 40 % ervan. De toepasselijke bepaling is artikel 165, lid 10, TUIR, die luidt:

*„Indien de in het buitenland verworven inkomsten ten dele worden meegenomen voor de vorming van het totale inkomen, wordt ook de buitenlandse belasting overeenkomstig verlaagd.”*

Onder uitdrukkelijke verwijzing naar de verhouding tussen de bepaling van artikel 165, lid 1, TUIR en artikel 165, lid 10, heeft de Corte di cassazione (vijfde civiele kamer, arrest nr. 7355 van 11 mei 2012; *Rivista di diritto tributario* 2013,

V, 3) bevestigt dat zij samen gelezen moeten worden, aangezien de aftrek enkel mogelijk is als aan de daarin opgenomen voorwaarden is voldaan.

### **3. Toepasselijke bepalingen van internationaal verdragsrecht**

Het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting dat op 5 oktober 1989 is gesloten tussen de Italiaanse Republiek en de Franse Republiek (hierna: „verdrag Italië-Frankrijk”) bepaalt in artikel 10:

*„1. Dividenden betaald door een vennootschap die inwoner is van een staat aan een inwoner van de andere staat worden in die andere staat belast.*

*2. Deze dividenden mogen echter ook in de staat waarvan de vennootschap die de dividenden betaalt inwoner is, overeenkomstig de wetgeving van die staat worden belast, maar indien de genietter de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden is, mag de aldus geheven belasting niet overschrijden:*

*[...] b) 15 % van het brutobedrag van de dividenden in alle andere gevallen.”*

Volgens het Verdrag Italië-Frankrijk is het dus in beginsel toegestaan, zij het binnen de daarin gestelde nauwkeurige grenzen, dat beide staten belasting heffen over dividenden uitgekeerd door een in Frankrijk gevestigde vennootschap aan natuurlijke personen die ingezetenen zijn van Italië. Het is dus rechtmatig dat over de dividenden die door de vennootschap Paul Ricard SA zijn uitgekeerd, in casu niet alleen door de vennootschap zelf, volgens verdrag, aan de bron 15 % is ingehouden, maar deze dividenden ook in Italië ten belope van 40 % van de brutowaarde ervan in de belastinggrondslag voor de IRPEF zijn opgenomen.

Artikel 24, lid 1, van het verdrag Italië-Frankrijk preciseert daarnaast (met een voorschrift analoog aan dat van het aangehaalde artikel 165 TUIR) dat de Italiaanse Staat, als inkomensbestanddelen die in Frankrijk belastbaar zijn, ook door de Italiaanse Staat in de grondslag voor de inkomstenbelasting worden opgenomen, „*de in Frankrijk betaalde inkomstenbelasting in mindering brengt op de aldus berekende belasting [...]*”, om internationale dubbele belastingheffing te voorkomen die uit de toepassing van het verdrag kan voortvloeien.

#### **[Or.8]**

Niettemin vervolgt dat artikel van het verdrag, waarin dezelfde ratio tot uitdrukking wordt gebracht als in artikel 165, lid 10, TUIR, dat hoe dan ook: „[...] de vermindering niet het deel van de Italiaanse belasting naar het inkomen overschrijdt dat kan worden toegerekend aan het aandeel van de inkomensbestanddelen dat wordt opgenomen in het totale inkomen”.

### **4. Gevolgen van de toepasselijke nationale regeling en het toepasselijke verdrag**

In laatste instantie maken beide het mogelijk de in het buitenland ingehouden belasting slechts in beperkte mate in mindering te brengen in Italië. Het in mindering te brengen deel wordt namelijk berekend op basis van uitsluitend dat deel van de brutodivenden dat is opgenomen in de grondslag voor de inkomstenbelasting, en dus voor het Italiaanse belastingstelsel van belang is. Zoals hierboven vermeld bedraagt het in aanmerking te nemen deel 40 % van het dividend.

Een voorbeeld met cijfers:

- in geval van een dividend uitgekeerd door een Franse vennootschap ten belope van 100 000 EUR zou op het brutobedrag, krachtens het verdrag, een belasting van 15 %, dat wil zeggen 15 000 EUR, worden ingehouden aan de bron;
- het nettodividend dat de houder van de participaties ontvangt, bedraagt dus 85 000 EUR;
- het belastbare deel van het dividend in Italië, te weten 40 % van het brutobedrag, is gelijk aan 40 000 EUR;
- uitgaande van een gemiddeld tarief voor de inkomstenbelasting van 30 % is over een grondslag van 40 000 EUR een bedrag van 12 000 EUR aan inkomstenbelasting verschuldigd aan de Italiaanse Staat;
- van de 15 000 EUR al in Frankrijk betaalde bronbelasting kunnen belastingplichtigen ten slotte slechts 40 % in mindering brengen op de belasting, dat wil zeggen 6 000 EUR, zodat zij de resterende 6 000 EUR van de toepasselijke nettobelasting als inkomstenbelasting moeten voldoen;
- als gevolg daarvan is hun brutodividend van 100 000 EUR in totaal voor 21 000 EUR belast, waarvan 9 000 EUR kunnen worden toegeschreven aan de omstandigheid dat 60 % van de buitenlandse bronbelasting niet in mindering kan worden gebracht.

De dividenden over gekwalificeerde participaties zouden aanzienlijk minder zwaar zijn belast als zij waren uitgekeerd door een vennootschap met woonplaats in hetzelfde grondgebied als de begunstigde belastingplichtigen. In dat geval voorziet de rechtsorde namelijk niet in een inhouding aan de bron (omissis)<sup>2</sup> (omissis). Dan zou uitsluitend inkomstenbelasting zijn geheven over 40 % van het brutobedrag ervan.

Vandaar het verwijzingsverzoek van de Commissione Tributaria Provinciale. De toepasselijke nationale wettelijke regeling [Or.9] lijkt namelijk te leiden tot ongelijke behandeling van belastingplichtigen naargelang zij dividenden uit

<sup>2</sup> (omissis) – [citaat uit de relevante regeling]

gekwalificeerde participaties ontvangen die worden uitgekeerd door een vennootschap met zetel op het Italiaanse grondgebied of door een vennootschap met zetel in een andere lidstaat van de Europese Unie (of daarbuiten).

## 5. Ten aanzien van het gemeenschapsrecht

Artikel 63 VWEU bepaalt dat alle beperkingen van het kapitaalverkeer tussen lidstaten onderling en tussen lidstaten en derde landen verboden zijn.

Hoewel artikel 65, lid 1, onder a), VWEU het recht van de lidstaten om onderscheid te maken tussen belastingplichtigen met betrekking tot hun vestigingsplaats of de plaats waar hun kapitaal is belegd, onverlet laat, bepaalt lid 3 van dat artikel dat dit onderscheid geen middel tot willekeurige discriminatie mag vormen, noch een verkapte beperking van het vrije kapitaalverkeer.

Een eerste onderzoek wijst dus al uit dat twijfels over de overeenstemming van de nationale regeling met de Verdragen op basis van de gemeenschapsregeling niet kunnen worden uitgesloten.

Om de band tussen deze bepalingen en de ingeroepen nationale regeling te verduidelijken, moet worden vooropgesteld dat de uitkering van dividend, ook al is dat op zich geen kapitaalverkeer, onvermijdelijk wordt voorafgegaan door de belegging van kapitaal in aandelen van vennootschappen of de verwerving van waardepapier, en als verschijnsel onlosmakelijk verbonden is met het belang waarop de gemeenschapsregeling ziet en dat daardoor wordt beschermd.

Met dat uitgangspunt heeft de Corte di cassazione, in een zaak die slechts deels vergelijkbaar is met de onderhavige, onlangs het voorheen geldende artikel 15 TUIR (omissis), dat goeddeels is overgenomen in het geldende artikel 165 TUIR, buiten toepassing gelaten.

Bij die gelegenheid heeft de Corte di cassazione bovendien de gemeenschapsrechtspraak op dit terrein ingeroepen en verklaard dat op basis daarvan „de vaststelling door de lidstaten van wetgeving waarin winst uit participaties in vennootschappen anders wordt behandeld naargelang de uitkerende vennootschap ingezeten is of niet, een belemmering vormt voor het vrij verkeer van kapitaal” [arrest Corte di cassazione nr. 10 465 van 14 mei 2014, punt 3.4., onder c): *CED Cassazione*, 2014].

Onder meer op basis van die behandeling beoordelen beleggers buiten het grondgebied van de Staat waarin de winstuitkerende vennootschap is gevestigd, of het voordelig is daarin kapitaal te beleggen.

In de onderhavige zaak behandelt de nationale regeling, zoals vermeld, dividend uitgekeerd door vennootschappen met zetel op het Italiaanse grondgebied gunstiger dan winst uitgekeerd aan Italiaanse belastingplichtigen door vennootschappen met zetel in Frankrijk, waarover aldaar een heffing wordt



ingehouden die slechts ten dele in Italië in mindering kan worden gebracht. Door die limiet vast te stellen lijken [Or.10] artikel 165, lid 10, TUIR en artikel 24, lid 1, van het verdrag Italië-Frankrijk tevens geschikt om natuurlijke personen die ingezetenen zijn van Italië en aldaar onderworpen aan de inkomstenbelasting, ervan te weerhouden hun kapitaal te beleggen in vennootschappen met zetel in het buitenland.

Het is dus niet onredelijk dat de nationale regeling ter zake van belasting van dividenden van buitenlandse herkomst, waardoor het minder voordelig is participaties aan te houden in buitenlandse vennootschappen dan in Italiaanse vennootschappen, kan leiden tot strijd met het beginsel van vrij verkeer van kapitaal.

## DICTUM

### De Commissione tributaria provinciale di Torino

(omissis) schorst de behandeling van het bovengenoemde beroep en verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 VWEU, in het licht van het belang en de ernst ervan, om een antwoord op de volgende prejudiciële vraag:

*Staan de artikelen 63 en 65 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in de weg aan een regeling van een lidstaat krachtens welke dubbele belastingheffing, in geval van een ingezetene van die staat die aandeelhouder is van een vennootschap met zetel in een andere lidstaat en dividenden ontvangt die in beide staten worden belast, niet wordt tegengegaan door verrekening in de woonstaat van een belastingkrediet dat ten minste gelijk is aan het bedrag aan belasting dat is voldaan in de staat van de uitkerende vennootschap?*

De rechter-rapporteur

De president